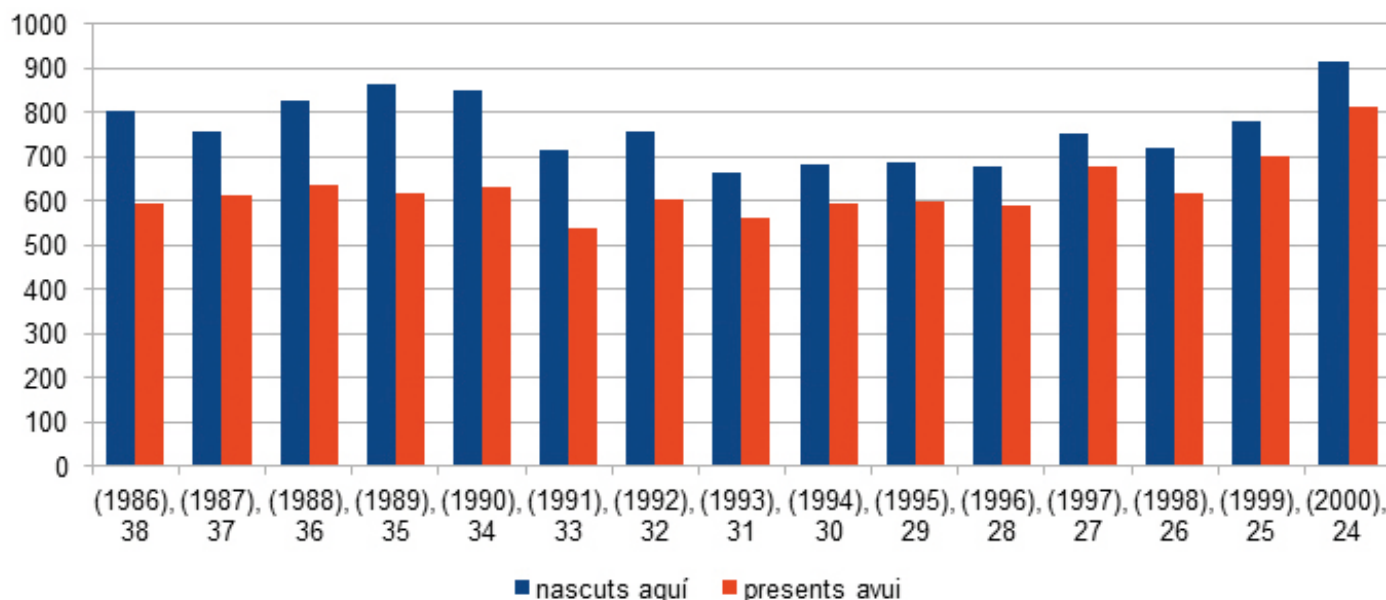

Anselm Barber (CEL)

El problema no són els joves que no tornen a Menorca

NASCUTS A MENORCA, PRESENTS AVUI, PER EDATS

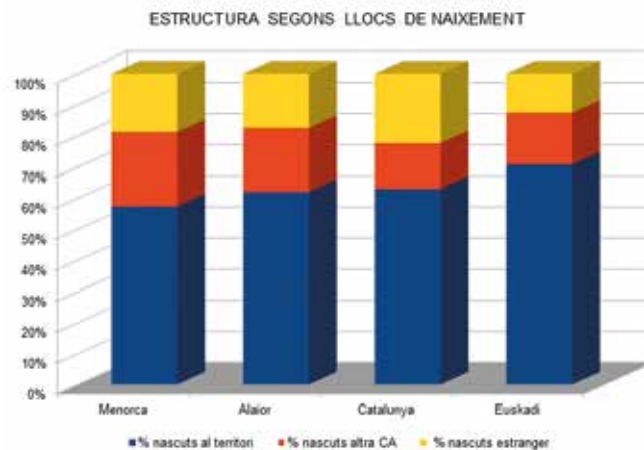
El gràfic mostra per edats la part de joves que són nascuts a Menorca però que s'instal·len fora, el que s'ha denominat pèrdua de capital humà.

Durant massa anys hem volgut lligar la debilitat de les darreres dècades de Menorca amb la pèrdua de capital humà arran de l'emigració d'un excés de joves de generacions ben formades. Joves que no tornen a l'illa, perquè no troben ocupació amb relació als estudis i vocacions professionals, en una illa dirigida cap el monoconreu turístic. A aquesta debilitat se li han atribuït la pèrdua de nivell econòmic i innovador, la pèrdua d'identificació amb la cultura i la llengua pròpies i la manca de mecanismes de progrés de l'estat del benestar. Sempre comparant-ho amb unes dècades de finals del franquisme i la transició que es valoren com a més productives en aquests temes.

Per primera vegada hem pogut mesurar el fenomen mitjançant dades, i no sembla que les xifres avalin aquesta hipòtesi. El percentatge de menorquins emigrats no és prou rellevant. Sí que constaten una pèrdua de capital humà, però no arriba a la massa crítica com per provocar l'anomalia. Els menorquins nascuts aquí des de 1986 són 11.441. Els que viuen aquí són 9.372, el 82 %. Atorgar la causa de l'afebliment de Menorca al 18 % no present és molt exagerat i desconsiderat amb el 82% que sí està present. Hem de tenir en compte que són molts més els menorquins joves que s'hi queden. Per tant, són moltes les persones de les generacions millors formades mai que romanen a l'illa, sense que açò hi produeixi els efectes desitjats en benestar. Potser la causa és la forma d'estar aquí, els mecanismes socials que es fan servir per aprofitar aquests capitals demogràfics.

Una altra de les possibles hipòtesis d'aquest canvi social podria ser la substitució d'una estructura demogràfica de més persones autòctones per una altra amb més arribats d'altres comunitats autònomes i de l'estranger, a qui els primers anys els costa integrar-se en les estructures facilitadores de benestar. Es tractaria d'una possible substitució

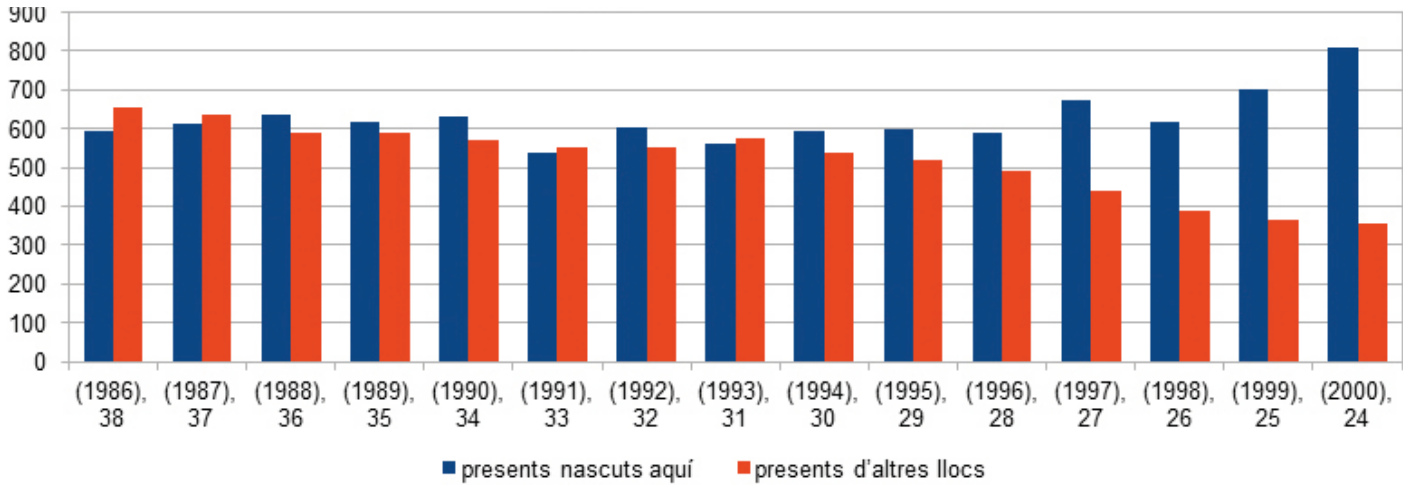
parcial de població o, si més no, d'un repartiment de pesos demogràfics diferents. Açò podria provocar un retrocés en la cultura autòctona tradicional (entesa com a forma de vida) i en l'ús de la llengua, però no té perquè perjudicar la part econòmica.

L'estructura de la població per lloc de naixement mostra percentatges semblants amb altres territoris pròspers.

Hem comparat l'estructura demogràfica segons lloc de naixement a Menorca, Alaior, Catalunya i Euskadi. El resultat no són gaire diferents. A Menorca és on la composició demogràfica és més plural. No podem afirmar que aquí la pèrdua de cultura pròpia sigui superior que a Catalunya o Euskadi. La pèrdua es produeix arreu, també en altres llocs, quan un percentatge de població incorporat substitueix unes maneres de fer per unes altres no habituals al lloc. Constatem que a Menorca hi ha un percentatge del 42 % de població no autòctona. Aquesta quantitat sí suposa una

PRESENTS NASCUTS A MENORCA I EN ALTRES LLOCS PER EDATS

Comparació entre persones nascudes a Menorca i les persones nascudes a altres comunitats autònomes o a l'estranger, per edats.

massa crítica amb capacitat de provocar canvis substancials en alguns aspectes de la societat, no forçosament en l'economia. Catalunya i Euskadi, amb una composició semblant de població nova, són dos territoris econòmicament molt solvents. Però en els tres territoris, el que sí ha succeït és una substitució cultural important.

El fenomen de substitució cultural no es produeix exclusivament pel nombre de persones sinó pel que fan les persones. La mateixa proporció de persones pot ocasionar més o menys canvis depenent del que fan, de quin és el respecte i la inclusió o rebuig a la cultura i la societat que els acull. Igualment no és el mateix una població d'acollida indiferent al fenomen que una població que dedica prou energies a incloure de manera eficient els nousvinguts en les estructures professionals i culturals d'acollida.

	% nascuts al territori	% nascuts altra CA	% nascuts estranger
Menorca	58,00	24,00	19,00
Alaior	62,00	20,50	17,50
Catalunya	63,00	14,60	22,40
Euskadi	70,80	16,50	12,60
<i>Elaboració pròpia amb dades IBESTAT, IDESCAT i Institut Basc d'Estadística</i>			

A aquests nous equilibris demogràfics cal afegir-hi uns mecanismes de colonització arran de les conductes i els valors pel consum de moltes hores captives de cultura aliena, emanada dels dispositius tecnològics. El pes immens de la cultura de masses dominant en aquestes tecnologies substitueix gran part de les cultures autòctones. Aquests fenòmens sí que són clars. Afecten els autòctons i els nousvinguts. Una aculturació que, en compartir-la, es converteix en força més present. Les colonitzacions que van deteriorar comunitats autòctones arreu avui tenen aquesta altra forma contemporània. Es tracta d'una globalització que no és arrelada i, per tant, mancada en moltes

coses d'utilitat per a les realitats específiques de cada territori.

Els canvis no desitjats en la Menorca d'avui en dia és més probable que derivin del que no hem sabut defensar o posar en valor davant aquesta colonització. O de les preferències i omissions que hem fet en favor d'aquesta cultura aliena, per desprevinguts o ignorants del fenomen.

S'haurien d'analitzar a fons els mètodes que Menorca fa servir per treure un millor profit de les potencialitats de les persones: com convertir el capital humà en iniciatives d'empresa i de cultura, els obstacles existents, l'escolta i aprofitament institucional del saber de les persones, la participació dels nousvinguts en tots els nivells d'activitat des de l'esport a la política...

La salvaguarda de la manera de viure pròpia a Menorca és un patrimoni que antropològicament afavoreix la connexió de les persones amb el seu entorn, les equilibra i els dona significat. És una de les bases de la salut mental, la creativitat i l'eficiència en l'intercanvi d'energia entre les persones i els entorns. Aprofitar les oportunitats de cada territori i viure'l s a n a m e n t també hi està molt relacionat, com demostren els estudis sobre cultures indígenes i territoris.

Trinidad Coll
PSICOTERAPEUTA Y SEXÓLOGA
COL: nº 9415

- ESPECIALISTA EN PSICOTERAPIA TRANSPERSONAL Y GESTALT
- ESPECIALISTA EN BIONEUROEMOCION
- MASTER EN PNL
- ANALISIS TRANSACCIONAL
- HIPNOSIS ERICKSONIANA Y REGRESIONES

www.menorca-terapias.com
 C/ des Mercadal 9, 2º izq - Telf. 661 095 111